

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Arad, az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földssint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 18 ft., 1/2 évre 6 ft., 1/4 évre 3 ft., 1 óra 1 ft. — Vidéken 1 évre 24 ft., 1/2 évre 7 ft., 1/4 évre 8 ft. 60 kr., 1 óra 2 ft. 30 kr.

HIRDETÉSEK: 8-hasábos petty sor 10 kr., minden követhetőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyiltér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADINYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

Az „Aradi Közlöny“-re új előfizetést nyit a kiadó-hivatal. A kik most előfizetnek, a jövő évi január hó 1-jéig ingyen és bérmentve kapják a lapot. Az előfizetési árak a lap homlokzatán olvashatók.

„Óriási korrupció” és „Botrány.”

Arad, deczember 20.

Hallatlan *Botrány* folyt le tegnap a budapesti sajtóbírósa előtt, ahol a kir. főügyész egy *Óriási korrupción* rónotta le a leplet. Kisült, hogy a hazafiságban utazó két klerikális szélbali pártvezér: *Bartha Miklós* és *Holló Lajos* az ország legünnepeltebb államférfiát rut önzéssel párosult ravasz fondorlatból, s kiolthatatlan politikai pártgyűlöletből fegyházbüntetést maga után vonó becstelenséggel vádolták s vele együtt az egész akkori kormányt, A mely gyalázatos vádról a tárgyalás folyamán kitűnt, hogy — mint a főügyési lendületes vádbeszédében mondotta — *csupán lepleül szolgált annak az elvadult gyűlöletnek, a mely a sértett félben nem akart látni semmi mást, mint csakis az egyházpolitikai küzdelmek diadalra utazó vezérharcosát, hogy eszköze volt az egyrésztől ez önző érdekeknek, másrésztől annak a nemtelen törekvésnek, mely országos botránynyal éppen akkor óhajtottá ugyanazt az államférfiut miniszterársaival együtt diszkreditálni, amikor fel- és lefelé egyaránt a bizalomnak mind nagyobb mértékére volt szükség.*

Ez az ocsmány vád — most már a meghozott ítélet szerint hivatalos nevén *rágalom* nem állott kevesebből, mint-hogy a kormány egy konzorcium által ellenzéki hírlapokat vásároltatott s ellenértékül a budai királyi palota építkezéseinek nyújtott a konzorciumnak meg nem engedett kedvezményeket. A rágalom ezen éle természetesen csakis az akkori kormányelnök, dr. *Wekerle Sándor* ellen irányulhatott, ki ez állásában a várpalota építkezéseinek intézője volt.

A tárgyalás folyamán kiderült, hogy a vádlott rágalmazók állítása mellett nem bizonyítékok, de még csak olyan gyanus körülmények sem voltak felhozhatók, melyek a kormányférfiak meghurczoltatásának bűnében a vádlottak mellett legalább enyhítő körülményekül szolgálhattak volna. A hírlapvásárlásoktól általában távol állott a kormány és absolute nem volt benne része, annál kevésbbé adhatott ilyen nem kért és nem nyert szolgálmányokért ellenértéket a várépítkezési munkálatok bűnös kézre játszásában. Kitűnt, hogy a vállalkozást, mely nyilvános árverés útján adatott ki, egy oly cég kapta, mely a hirhedt *Haas és Deutsche* firmával semmiféle összeköttetésben nem állott, ellenben a lemaradt *Havel* építész, ki 60,000 frttal drágább volt, *Hollóval* sógorsági viszonyban áll. Innen a könnyek!

Nem állott még a piaci álhazafiság, a kiszámított orvtámadás, a kiméretlen becsületmetszés, a végképen elzüllött, erkölcsstelen ellenzéki párttaktika szánan-

dóbb és egyszersmind undorítóbb meztelességben az áruló magyar közvélemény színe előtt, mint épen ez alkalommal. Oly megdöbbentő közvetlenséggel tünt ki az egész tárgyalás folyamán a rendszeres átgondolt, öntudatos rágalmazás, oly meggyőző volt annak minden alapot nélkülöző valótlanúsága, hogy ami még soha nem történt meg — az esküdtszék a hat feltett kérdés mindenikére kivétel nélkül egyhangy „igen”-nel mondta ki a verdiktjét.

Az erkölcsi felháborodás mellett, amelyet ez a *bűneset* letárgyalása mindenkiben kivétel nélkül okozott, nem kisebb volt az undor, melyet a két oszlopos hazafi gyáva bujkálása — ugy a lovagias elégtétel adás, mint az igazság megtorló keze elől — a hallgatóságban költött. Ez volt az egész tárgyalás fölött uralkodó kínos impresszió, mely talán még jobban kompromittálja, megalázza a rágalmazókat, mint maga a rágalom.

Már maga azon körülmény, hogy a vádat egy oly magántermészetű, üzleti titkot képező iratra alapították, mely tévedésből jutott kezeikhez, s melynek felhasználása a tisztesség szigorú fogalmával ellenkezett, ez már eleve is erkölcsstelen bélyegezte az egész eljárást. Azután a fakciózus ellenzéknek, élükön a vezérrel, az a botrány provokáló ellenkezés, melylyel a parlamentben a vádlott képviselők kiadatását s ezzel a megsértett kormányelnök védekezésének lehetőségét akarták megakadályozni, egyben pedig a sértőknek az elégtétel adás alól való kibuvót

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Gyermekszerelem.

Irta: Dubányi Imre.

A minap fejerte be *Lázár Géza* azt a furcsa komédiát, a mit életnek neveznek.

Oct. lent, az akáozfalombos temetőben, egy keskeny sárgódör előtt, melybe játszódva kergette bele az ózi szél a sárguló faleveleket, futta el az ő fináléját is a hosszú-baglyasi kántor, ugy, mint a hogy ennek a komédiának mindenkiel vége szokott lenni.

Mert az eleje és vége mindenkinél egyforma.

Az ujszülött megkezdi a komédiát sivító overtürrel, és a finálét elénekli a kántor.

Hanem ami közből esik, az már egyénenkint nagyon változatos.

A *Lázár Géza* is elég változatos volt.

Mert megmondotta vala *Lázár Máté* uram, hogy:

— Ebből a fiúból pap lesz, mert nagy esze vagyon!

Es *Lázár Géza* pap lett.

Mert hiszen ki mert volna ellentmondani a *Lázár Máté* uram szavának, a ki, mikor sötök, veres nyakát hátraszegve, ropogós oszizmájával nagyot dobbantva, kurjantot a verandan, akkor rettegés fogott el mindenkit a baglyasi majorban s még az öreg juhász számadó bajusza is lekonyult a félelemtől, ha két szál fagygyertya zsiradék kapocozította is az ég felé.

— A ténsur haragszik.

S ilyenkor lótot-futott mindenki a baglyasi majorban, mert a ténsurral nem jó volt kikezdeni.

Lázár Géza sem mert ellentmondani az apja akaratának és mikor a maturát letette, felvette a reverendát.

Szép szöke, kékszemű szelid kis pap lett *Lázár Géza*.

Azt mondták, hogy olyan mint az édesanya, az a sápadt gyenge asszony, a ki egész nap otthon „stoppol”-ta a harsányakat s a ki *Lázár Máté* uram sohasem vitt volna be a városba.

— Az asszonynak otthon a helye.

S az asszony otthon is marad mindig, csak akkor ment be a városba, mikor meglátogatta a fiait abban a nagy komoly szemináriumban, mely oly hideg volt tiszta folyósiával, bezárt kapujával, mint egy jégverem.

Lázár Géza volt a mintakép a papnövényedékek között. Domboru mellén megfeszült a két reverenda és a világért sem emelte volna fel szeméit az utcán, mikor sétálni mentek s olyan áhitatos, buzgó volt, hogy a theologiai tanárok nagy jövőt jósoltak neki a papi pályán, és *Lázár Máté* uram elégedetten dörgölte meg a kezét, ha szó jött róla:

— Püspök lesz abból a gyerekből!

Hanem egyszer mégis felpillantott *Lázár Géza* az utcán egy ablakra.

Es attól kezdve, hogy a *Várkonyi Margit* tekintetével találkozott a pillantása, *Lázár Géza* ugy találta, hogy a bibliánál és a szen-

tek életénél van érdekesebb is és a theologiai tudományok mód nélkül szárazok, a két reverenda pedig bosszantóan rossz és kényelmetlen viselet.

A vége az lett, hogy egyszer csak *Lázár Géza*t ozivilben pillantottam meg a kis homoki vásáron.

— Nini te vagy az *Géza*? Itt és így?

— Igen, én vagyok, — lerugtam a psuhát.

— Es az öreg?

Nem is káromkodott annyira, mint reméltem. „Jól van fiam — azt mondta, — ha nem akartál ur lenni, legyél paraszt, mint apád”. Azzal a kezemre adta az alsó baglyasi részt s én most turom a sarat és kupeczkedem. Most épen négy sárga csikót hoztam ide a vásárra.

Végignéstem rajta, zöld tollas kalap volt a fején s egy lovagló ostorral csapkodta a oszimaszarát.

— De hát mégis mi vitt téged erre a lépésre? — kértem tőle.

— Eh, majd elmondom. Csak előbb eladom a csikókat.

Déltájban aztán elhitt egy pohár borra.

Gyertünk ide a laczkonyhába ebédelni.

Ott, a kishemoki vásár összetakolt sátrában, egy rozszant fapadon ülve, a ozifra szőtt abroszra rákönyökölve, mondotta el nekem *Lázár Géza* az ő egyszerű történetét.

Szeretett és megakart házasodni.

Olyan tüzzel beszélt a *Várkonyi Margit* fekete szeméről és ugy kiöntötte előttem szíve minden titkát, hogy biztosra vettem,

— Főispán kinevezés. A király R ó n a y Jenőt, Torontál vármegye főispánját, ezen minőségben való meghagyása mellett, Pancsova város főispánjává ideiglenes minőségben kinevezte.

— Himnusz éneklés. Megírtuk annak idejében, hogy a jelen év folyamán Arad sz. kir. város területén beoltottak összesen 2998 egyénet. Az oltások közt 1718 újraoltás volt. A belügyminiszter az oltásért 219 frtot utalványozott a városnak.

— Az árvák karácsonya. Az aradi polgári jótékony nőegyletnek Teleky-utcai árvaházában a karácsonyi este hó 22-én — vasárnap — d. u. 4. órakor lesz felállítva. Ezen ünnepélyhez az árvák öröme iránt érdeklődő közönséget tisztelettel meghívja az elnökség.

— Humoriztikus felolvasás. Az „aradi kéréskegők köre” helyiségében, Andrassy-tér 17. szám [Reck ház] dr. Rosenbergről egyfel. ügyész ur, decz. 22-én, esti 8 és fél órakor humoriztikus felolvasást tart, melyen vendégek is szívesen láttatnak.

— Vigalmi bizottság nevében: az Elnökség.
— Karácsony az ovodában. A kasza utcai városi községi ovodában ma szombat délután fél 3 órakor karácsony ünnepély fog tartatni, melyre az érdeklődő közönséget tisztelettel meghívja Szilárd-V. felsz. Lujza óvónő.

— Megerősítés. A m. kir. igazságügyminiszter Takács Géza u. j. aradi kir. járásbírósi irnokot eddig ideiglenes minőségben viselt ezen állásában végleg megerősítette.

— Elvesztett aranyláncz. Tegnap reggel a templom utczának a polgári fiúiskola előtti részén elvesztett egy értékes, fonott aranyláncz. A becsületes megtalálót kérjük, hozza azt fel az „Aradi Közlöny” szerkesztőségébe, a hol illő jutalomban részesül.

— A német császár látogatása. A német császárnak Bismarcknál tett látogatásáról még a következő érdekes részleteket közlik: Ot óra után csendült meg Friedrichsruhében a harangjel, hogy II. Vilmos császár különvontata elhagyta a közeli Reinbeck állomást és közvetlen a jelzés után kitépett Bismarck herceg a váróteremből és perronon foglalt helyet. A herceg vértesszékenyhében, vállára helyezett szürke köpenyben és az éjszakában volt. A pályaudvaron fel és alá sétálgatott és barátságosan fogadta a minden oldalról jövő üdvözléseket. Ekkor vette észre, hogy gróf Rantza és Schvenninger tanár szintén jelen vannak és fekete ruhában. felöltö nélkül várokoznak császárukra. A herceg tréfásan megfenyegette őket ujjával és figyelmeztette őket, hogy nagyon könnyedén vannak öltözve. Majd a környékbeli földbirtokosokhoz fordult, barátságos beszélgetésbe kezdte velök. Végre feltűnt a távolban a szomzóny oszillogó homlokklámpája és Winkelmann pályafelügyelő bejelentette a hercegnak az udvari vonat beérkezését. A vonat lassan beérkezett a pályaudvarra és megállott úgy, hogy a császár szalonkocsija éppen a kijárat elé került. A császár már a kocsikablakából üdvözölte az ag Bismarckot, a ki köpenyét letéve, merev katonai tartással várta császári vendégét. A vonat megállása után a császár gyorsan kinyitotta ajtaját és a nélkül, hogy a két lépcsőn lement volna, leugrott a kocsiból és Bismarck felé sietett. Az üdvözlés nagyon szívélyes volt. A herceg előtt a császár látogatása meglepetés számba ment, mivel az Altona-Friedrichsruhe közti vonalon felső parancsra szigorúan eltiltották a jelzett udvari vonatot. Mindenkinek feltűnt az a rendkívüli szívélyesség, a melylyel a császár Bismarckot üdvözölte. Hosszasan szorította az agg kanczellár kezét és ő maga nyújtotta át neki azt a hatalmas csokrot, a melyet a császárné küldött Bismarck részére. A császár és Bismarck közötti beszélgetés tárgyát majdnem kizárólag a január 18-iki, a német császárság kikiáltásának 25 ik évfordulójára vonatkozó

ünnepélyességeknek megbeszélése képezte. A herceg kilátásba helyezte megjelenését az ünnepélyeken. Azt beszélték, hogy Bismarck újabb kitérítést kapott a császártól, de ez a hír még nincs megerősítve.

— Boomerang. Igy hívják azt sportot, a mely legújabb divattá lett Párisban. Egy iv- alaku fahasábot eldobnak jó messzire. a fa azonban eddig még ismeretlen természeti törvénynél fogva megfordul s visszatér oda, ahonnan eldobták. A Figaro most illusztrálja is ezt a játékot. Egy igen gyáms külsejű ember megtámad egy urat s egy boomerangot dob feléje. A fahasáb azonban visszafordul s föbe találja a támadót. A hatást odarajzolja a francia illusztrátor a támadó csavargó szeméi elé: 7. 36 gyertyaláng alakjában.

— Zavarok egy járásbírósnál. A szeghalmi járásbírósnál nagy zavarok vannak. Több vészti és szeghalmi polgár panaszt tett Sall járásbíró ellen. vádolva őt a hivatalban elkövetett erőszakoskodással és mulasztással. Vádolják egyszerűen hivataltársát Berente járásbíró is. A nagyvárad tábla, mint a feljelentettek fegyelmi hatósága, elrendelte az előzetes vizsgálatot, melynek alapján a járásbíró vezetője ellen megindult a fegyelmi vizsgálat. Komplikálja azonban a dolgot, hogy a feljelentés nemely erősebb vádjai nem bizonyultak valóra, így a monstre-feljelentők ellen egyetlenlegesen hivatalból megindították a rágalmazási keresetet. Szeghalom és vidéken a járásbíró vezetőjéről oly hírek vannak forgalomban, a melyek valóságuk esetén feltétlenül azt fogják maguk után vonni, hogy a bíróság más vezetőt kap. Sall régi bíró, a kit évekkal ezelőtt ő felsége királyi táblai bíró ranggal tüntetett ki.

— Elvesztett az Andrassy téren egy értékes arany nyakék. A becsületes megtalálót kérjük adját az a rendőrségnek.

— A Kölcsey-egyesület könyvtára ma szombaton (21-én) kivételesen zárva, a helyett hétfőn 23-án d. u. 2—3 óra között áll a tisztelt közönség rendelkezésére. Az elnökség.

Minden egyéb reklam kikerülésével felhívjuk a nagyközönség figyelmét

KIRAKATAINK megtekintésére, melyekben a legszébb és legkedveltebb

KARÁCSONYI AJÁNDÉKOK vannak felhalmozva.

Tisztelettel:

Sehart J. és fia,

1263 Andrassy-tér 16. és 28. szám.

V. EGYLETEK, TARSULATOK. Meghívás.

Az aradi gazdasági-egylet folyó évi rendes közgyűlését 1895. december hó 21-én (szombaton) délelőtt 10 órakor Aradon, a kereskedelmi és iparkamara telestermében (templom-utca Minorit-palota) fogja megtartani.

A közgyűlés tárgyai lesznek:

1. Elnöki megnyitó.
2. Az igazgató választmány jelentése a lefolyt évben kifejtett tevékenységéről.
3. A számvizsgáló-bizottság jelentése az egylet pénzügyi állapotáról.
4. Netáni indítványok.

Ezen közgyűlésre van szerencsénk a gazdasági-egylet igen tisztelt tagjait meghívni. Aradon, 1895. december hó 12-én.

Az igazgatóság.

SZÍNHÁZ. IRODALOM. MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Szombat (december 21.) Françillon, dráma.
Vasárnap (december 22.) Délután: A notre damei toronyór, dráma. Este: A piros bugyellaris, népszimfó.

* A Magyar Nemzet Története. A W o d i a n e r ö z e g mintaszerű pontossággal küldi szét a Szalay-Baróti féle nagy millennárius történet egyes füzetait, melyekből most már a 28-dikat kapjuk. Ebben véget ér V. László korának rajza, és meg kezdődik multunk legdicsőbb éveinek elbeszélése. Mátyás király országlása. Örömmel látjuk, hogy a Szalay József-féle munka gondos átdolgozója, Baróti Lajos, milyen lelkiismeretesen használja fel a legújabb buvártatok minden eredményét és milyen rendkívüli ügyezérettel és szorgalommal szedi össze mindazt, a mi a mű illusztratív díszével alkalmas. Ime a füzetben is nem kevesebb, mint 15 kép van; legelői egy mű melléklet. A vármai cseta, Matejko János festménye. Aztán következnek a szövegbe nyomott illusztrációk. Kapisztrán János ivócsézeje, mely a budai Ferencz-rendiek birtokában van, V. László nagy függő pecsétjének előlapja, V. László király ezüst pénze, Vajda-Hunyad vára, V. László király pecsétje. Czillei Ulrik aláírása, Hunyadi László állítólagos arcképe, egy XVIII. századi festmény a tört. arcképcsarnokban, V. László arcképe a bécsi csász. és kir. osaládi hitbizományi könyvtárban őrzött metszetről, V. László király emlékére, Mátyás király tudósai körében, Mátyás király szülőháza Kolozsvarott. Szilágyi Mihály aláírása, Mátyás király, relikvívó boroszlói székesegyházban, végre Mátyás király arany pénze.

TAVIRÁTOK

Millenniumi bandérium.

Budapest, december 20. (Saj. tud. táv.) Az országos bandérium ügyvitelével megbízott Farkas Zoltán belügyi titkár.

Egyetemre jelentkező leányok.

Budapest, decz. 20. (Saj. tud. táv.) Folyton sürűben jelentkeznek leányok W l a s s i c s n á l érettségire, hogy az egyetemre beiratkozhasanak. Az egész reformot szabályozó javaslatot legközelebb kiadja.

A tegnapi sajtópör.

Budapest, decz. 20. (Saj. tud. táv.) A tegnapi pörről mondják, hogy csupán Hollóra nézve lehet perújítás. B a r t h á r a az ítélet érvényes, B a r t h a nyilatkozott tegnap és W e k e r l é t ö l bocsánatot nem kért.

Budapest, decz. 20. (Saj. tud. táv.) H i e r o n y m i, hogy megvilágosítsék, vajjon mint belügyminiszternek volt e része a hírlapvásárlásban a főügyészségtől a másodesküdtzéki tárgyalásra beadtatását kérelmezte.

Kassits — Ország párbaja.

Budapest, december 20. (Saj. tud. táv.) K a s s i t s és O r s z á g h Sándor párbajoztak egy golyóra, semmi bajuk sem történt.

Betiltott szocialista congresszus.

Budapest, decz. 20. (Saj. tud. táv.) A szocialisták karácsonyi congresszusát a rendőség betiltotta.

Januári színészkongresszus.

Temesvár, december 20. (Saj. tud. táv.) A vidéki színészek ellenében a temesváriak a januári kongresszus után készülnek megakadályozni a jövő évi több havi szünetet, mely nagy nyomoruságot okozhatna.

Gyűjtés Albrecht főherceg emlékszojrára.

Bécs, december 20. (Saj. tud. táv.)
Albrecht főherceg tábornagy emléke javára az egész hadsereg kiterjedő nagyszabású gyűjtést fognak rendezni, hogy az emlék az elhunyt főherceghez mindenben méltó legyen. A szobrot Bécsben állítják fel.

Nem lesz passió-játék.

Bécs, december 20. (Saj. tud. táv.)
Több itteni színházigazgató az oberoergau-i passiójátékok mintájára a karácsony ünnepek alkalmából diszladást kívánt rendezni. Minthogy azonban az itteni püspöki konsistorium ennek ellene nyilatkozott, a színházi cenzura ez ünnepei daraboknak előadását nem engedte meg.

Árhanyatlás a tőzsdén.

Bécs, december 20. (Saj. tud. táv.)
A tőzsdén az árhanyatlás folytonos; több tőkepenés egy fővárosi takarékpénztár ingadozásáról beszél.

Eltemetett munkások.

Bécs, december 20. (Saj. tud. táv.)
Döblingben eltemetett munkásokból az egyiket megbénultan élve, a másikat halva húzták ki.

Gyilkos huszártiszt.

Lemberg, decz. 20. (Saj. tud. táv.)
Goetter tartalékos huszárhadnagyot elfogták, mert egy parasztot lelőtt, mivel ez azt állította, hogy egy birtok, mely a hadnagy apjának kezén van, tulajdonkép az övé. Ez az állítás ingerelte fel a hadnagyot annyira, hogy a végzetes tettet elkövette.

Angol hajós legények letartóztatása.

Venecze, decz. 20. (Saj. tud. táv.)
A Meóth nevű angol kereskedelmi hajónak legénysége közül többeket tegnap az itteni rendőrség közegei az angol konsul közbejöttével elfogták, minthogy az illetők a hajóskapitánnyal szemben ellentállást fejtettek ki. Az elfogottakat az itteni fogházba vitték, a hol az angol bizottságok további intézkedéseig letartóztatva maradnak.

Belgrádi postarablás.

Belgrád, december 20. (Saj. tud. táv.)
A tegnapi postarablás a pénzügyminisztérium közelében történt, másfél millió frankot raboltak el, temérdek értékpapírt dobáltak szét.

Eltűnt orleánsi herceg.

Páris, december 20. (Saj. tud. táv.)
Hírlik hogy Henrik orleánsi herceg Tibetben eltűnt.

Grandjeon Stanislas	Szendrei M.
Simoux Henri	Gál Gyula
Carillac Jean	Rónaszéki.
Fraillon, Lucien neje	Angyal Ilka.
Smithné Teréz	Rónaszékiné.
Ane ta, Lucien huga	Novák Irén.
Pinguet, ügyvédsegéd	Tóth Elek.
Celestin, inas	Gyöngyi I.
Elise, szobaleány	Körösy J.

Kezdeté 7 órákor.

Regale-bérlők figyelmébe!!!

A m. kir. pénzügyminiszter 1891. évben kelt 26992. sz. magas rendelete folytán az

Aradi polgári takarékpénztár

5%-os záloglevelei szerződési óvadékul elfogadtatnak.

Minthogy ezen záloglevelek tisztán 5%-al kamatoztatnak (a szelvények minden bélyeg, adó vagy illeték levonása nélkül nálunk beválthatók) és mai árfolyamunk 100 frt 50 kr., tehát egy olcsóságuknál mint kiváló biztoságuknál fogva is leginkább ajánlíhatók.

Az aradi polgári takarékpénztár záloglevelei azonkívül az összes m. kir. minisztériumok idevágó rendelete folytán az államszolgálat minden ágában óvadékul elfogadtatnak.

Ezen záloglevelek szorosan a napi árfolyamon nálunk kaphatók

A Gazdasági Bank részvénytársaság váltó-üzletében

Aradon, Andrásy tér 19. szám.
(A polgári takarékpénztár új palotájában.)

KÖZGAZDASÁG.

Vámszerződésünk Ausztriával.

— Saját tudósítónktól. —

Az aradi kereskedelmi és iparkamara tegnap délután tartotta teljes ülését, melynek a rendes napirendén kívül érdekes tárgya volt az Ausztriával fennálló kereskedelmi és vámszerződésünk mikévi szabályozásában való vélemény adás.

Több előzetes értekezletet tartott e kérdésben már a kamara meghallgatva úgy a kereskedői, mint az iparos szakosztályok véleményét, melynek alapján a tegnapi teljes ülés elé egy határozati javaslatot terjesztett elfogadás, illetőleg mint az aradi kamara véleményének a miniszterhez való felterjesztés végett.

A kamara határozati javaslatát az „Aradi Közlöny” tegnapi száma minden kamamentár nélkül hozta és így ismertetni e helyen nincs szükség.

Az előzetes értekezletek hangulata után indulva azt lehetett volna következtetni, hogy a teljes ülés és a közös vámszerződésnek fenntartása mellett fog nyilatkozni, de hirtelen változott mondhatnók a hangulat és szótöbbséggel azt határozták, hogy az aradi kamara az önálló kereskedelmi és vámszerződés mellett nyilatkozzék.

A miniszterhez felterjesztendő vélemény megszerkesztésére bizottságot alakítottak, melynek a munkájához Pless Mór kamarai levelezőtag beadott határozati javaslatai fognak vezérfonalul szolgálni.

Az ülés részletes referádája a következő.
Délután öt órákor vette kezdetét az aradi kereskedelmi és iparkamara teljes ülés.

Az ülésen igen nagy számban jelentek meg a kamarai bel és levelező tagok.

Kristyóry János enökle mellett jelen voltak: Bing Vilmos, Dobiaschi József, Domány József, Haan Alajos, Heinrich Sándor, Kohn

S. N., Magyary Ferencz, Schwarcz Simon, Szontagh Gyula, Wadovszky Gusztáv, Walfisch Armin, Barth Lajos, Bauer Gyula, Osothy Nándor, Gyulai István, Mihalik József, Müller József, Reinhardt Fülöp, Rozmanith Albert, Weiss Sándor, Achin János, Jozár Mátyás (Békés-Csaba.) Braun Ede, Pless Mór.

Kristyóry János, a napirend első pontja szerint megtette előzői közléseit, mely szerint tudomására hozta a teljes ülésnek a kamara viselkedését az október havi miniszter lütogatás alkalmával, továbbá, hogy a fa- és fémipari szakiskola szerződésében becsuszott egy pár lényegtelen hiba miként fog javíthatni, végül két vidéki kamarai tag halálát jelentette be.

Utána Marschall Lajos dr. kamarai első titkár terjesztette elő titkári jelentését, melyet tudomásul vettek.

Következett a napirend leglényegesebb pontja: az Ausztriával kötendő újabb vámszerződés, vagy az önállósítás kérdése.

A tárgyhöz elsőnek Bing Vilmos szólt. Az előzetes értekezletekről szóló referádából ismeretes Bing Vilmosnak e kérdésben elfoglalt álláspontja.

Ez álláspontját a felvetett kérdésnél újlag ismertette, mintegy összegezve.

Azután tárgyalta a kamara által kidolgozott határozati javaslatot, melyet egész terjedelmében elfogad és ajánl is elfogadni.

Achim János békés csabai kamarai beltag szólt föl utána.

Beszéde elején mindjárt kijelenti, hogy nem járul hozzá az elfogadásra ajánlott határozati javaslatához, mert ő határozottan az önálló kereskedelmi vámterület híve.

A mint szóló értesült az előzetes értekezletekről, úgy vette ki, hogy ott a kis iparosok évenként igen gyenge érdekekkel támogatták, pedig azoknak érdekében kell épen az önálló vámterületet megszerezni. Kérdezi az ott jelenlevő iparosoktól: vajjon nem érzik e hatását, szagát és nyomását annak, hogy mennyi idegen iparozik van a magyar piacon?

Osodálkozik, hogy oly lanyhán kérték a kamarai tagok az önálló vámterület felállítását, mikor már 1890-ben az aradi második ipartestületi kongresszuson már az önálló vámterület mellett foglaltak állást, ugyazintén az 1893-diki miskolci kongresszuson az aradiak részvételével ugyancsak az önálló vámterület mellett szóltak.

Nem látja szóló mindezekből a kamara határozataiban, véleményeiben való konsekvenciát.

Az előzetes értekezleten hangoztatták a sanyaru mezőgazdasági viszonyokat, pedig szóló szerint, eddig nincsenek szomorú mezőgazdasági viszonyaink mig egy-egy hold föld ára 180—300 frt. és bérlete 18—22 frt.

Nézete szerint nem habozik azon véleményét kimondani, hogy ő még ez öt esztendei közös vámszerződést sem fogadja el, hanem az önálló kereskedelmi és vámterületet óhajtja és akarja.

Bauer Gyula szintén az önálló vámterület mellett szól, valamint Szontagh Gyula is.

Braun Ede levelező tag egy-pár észrevételére válaszol Achim Jánosnak.

Tapasztalásból mondhatja, hogy több alkalommal történt, hogy a kis iparosok emellett tett megrendeléseknek nem tudtak eleget tenni, kellő időre nem bírták a munkát szállítani. Szerinte nem ipar az, mely csak a bel- földi szükségletnek dolgozik, hanem ipar az, mely versenyez a külfölddel. Hozzászólt ezután a kamara határozati javaslatához, melynek szövegezésében egy pár javítást kért tenni, melyet különben azon értelemben elfogad.

A bankkérdéshez egy újabb indítványt tűz a határozati javaslat szövegéhez. Az indítványt ezt foglalja magában, hogy a közös bank magyarországi irodájában úgy nyelvj, mint könyvek vezetése magyar legyen és hogy az intézet közgyűlései felváltva egyszer Bécsben, egyszer Budapesten tartassanak.

Az indítványt általános helyesléssel magáévá tette a kamara teljes ülés.

Pless Mór emelt szót ezután. Előzetesen kijelenti, hogy a kereskedelmi vámszerződés tárgyalásánál nem volt kellőképpen elkészülve a kérdésre és most utólag — a kamara határozati javaslatától elterőleg — más javaslatot terjeszt a kamara elé elfogadás végett, mely mintegy kiegészítő része ama határozati javaslatainak, melyet a banki és tárgyalásban tett.

Aradvárosi

színház.

Evadberlet
86. szám.

Evadberlet
85. szám.

Szombaton, 1895. december 21-én

FRANCILLON.

Szinmá 3 felvonásban. Irta: Dumas Sándor. Fordította: Paulay Ede.

S Z E M É L Y E K:

Riverolles marqis Balassa J.
Riverolles Lucien, fia Tompa K.

Nyomtatványokat

díszes és legizléseesebb kiállításban igen olcsón készít az

„Aradi nyomda részvénytársaság”

(Csanádi vasut palotájában.)

26894/1895.

Hirdetmény.

A nmélt. m. kir. földmivelségi miniszteriumnak 94700/95. sz. keit rendelete nyomán közhírré tesszük, hogy a kőbányai sertéspiacz fertőtlenítése befejeztetvén, további rendeletig megengedtetik, hogy f. é. december hó 15-ől kezdve belföldi sertéseket ismét erre a piacra szállítani lehessen; piac állat egészségügyi rendtartásra megállapított határozmányok megtartásán felül azonban, még a következő feltételek kötettek ki.

1. A kőbányai piacra sertéseket csak olyan községből szabad szállítani, melyben a sertésre veszélyes, ragados betegség miatt (sem községi, sem udvari, major, stb) zár nem áll fenn s csak akkor, ha a sertések ily községben legalább 10. napon át más sertésektől teljesen elkülönítve állottak és vasutra való felrakásuk előtt állami állatorvos által eszközölt vizsgálat alapján teljesen egészségeseknek bizonyultak.

2. Az elkülönítésre, ennek ellenőrzésére és igazítására nézve rendelem, hogy a sertéstulajdonos, illetve birtokos Kőbányára szánt sertéseinek számát és az elkülönítés helyét az illetékes községi előjárásnak (városokban rendőrkapitányi hivatalnak) jelentse be és ezen adatokat, valamint az elszállítás napját s a használandó rakodó állomás nevét egyidejűleg táviratban az illetékes kir. állami állatorvossal is közölje. Ezen bejelentések már most eszközölhetők, de a rakodások csak f. évi december hó 13-án vehetik kezdetüket.

3. A községi előjáróság (rendőrkapitányi hivatal) e végből kiküldött közege által a bejelentés vétele után azonnal meggyőződik az elkülönítés végrehajtásáról és ellenőrzésére annak szabadatlan megtartását mindaddig, a míg a sertéseket vasutra rakás céljából el nem hajtják.

4. Hízaló telepeken pusztákon majorokban legelőknön stb. más sertésektől köztudomás szerint amugy és külön tartott sertés állományokból Kőbányára szállítandó sertések elkülönítésétől eltökintve, a maradék pontban előirt bejelentés kötelezettségét azonban ily sertésekre nézve és fentartom.

5. Ha az elkülönített sertések az elkülönítés tartama alatt más sertésekkel érintkeznek, vagy ha létszámukban bármilyen változás áll be, ugyszintén, ha az elkülönített sertések között vagy a 4-ik pontban említett állományokban megbetegedés vagy elhullás fordul elő, erről az előjáróság, illetve a rendőrkapitányi hivatal az illetékes ker. állami állatorvost a Kőbányára szállítandó sertések tulajdonosának vagy birtokosának kötelezésére táviratban azonnal értesíti, akkor a sertéseknek Kőbányára szállítása csak abban az esetben engedhető meg, ha a ker. állami állatorvos a fél költségére a helyszínen tartott vizsgálatot megállapította, hogy a felmerült körülmény a sertések kedvezőtlen egészség állapotára gyanuokat nem szorgálhat.

6. Sertésekre szóló marhalevelet csak abban az esetben szabad Kőbányára irányítani, ha annak hátlapján a községi előjáróság illetve

rendőrkapitányi hivatal igazolta, hogy a sertések tartozkodásának helyén sertésekre állategészség — rendőri zárlat nem áll fenn, továbbá, hogy az elszállítandó sertéseket, illetve a 4-ik pontban említett állományokat legalább 10 napon át és az elhajtásig külön tartották.

7. A kerületi állami állatorvos a szállítás bejelentésének vétele után a rendelkezésre álló adatokból azonnal megállapítja, hogy a kérdéses sertések elszállítása nem gátolja-e valamely állategészség — rendőri indok, s ha igen, erről az érdekelteket azonnal értesíti, ellenkező esetben pedig vele a rakodás napját köli, mely azonban a bejelentés vételétől számított 3-ik napon belül nem lehet.

A rakodás napjának kitűzését a ker. állami állatorvos a bejelentések sorrendjét lehetőleg megtartani köteles, s ha a kitűzött napra a rakodó állomáson egyéb hivatalos elfoglaltsága miatt meg nem jelenhetne, akkor a szükséges adatok közlése mellett tartozik a kőbányai kir. állategészségügyi hivatal, legalább 48 órával a kitűzött határidő előtt táviratban megkeresni, hogy a rakodáshoz egy állami állatorvost küldjön ki.

8. A rakodon az állami állatorvos megvizsgálja, hogy a Kőbányára szállítandó sertések marhalevele 6-ik pontba előirt igazolással bír, és hogy a sertések egészségi állapota teljesen gyanútlan-e. Hiányok, illetve gyanuk irt megállapítása esetén a Kőbányára való szállítást nem enged meg, ellenkező esetben pedig a marhalevelet hátlapján azzal a záradékkal látja el, „db sertés egészséges, Kőbányára elszállítható” Kelt aláírás és pecsét.

9. A vasuti közegek csak ily záradékkal ellátott marhalevel alapján vehetnek fel sertéseket Kőbányára való szállítás végett.

10. Kiváló gondot kell fordítani az állami állatorvosnak a vasuti kocsik vizsgálatára, s ha azt hallaná, hogy a kocsik akár tisztítása akár fertőtlenítése hiányos kötetes az állomás főnökét erről halladéktalanul értesíteni és egy állomási tisztviselő jelenlétében a hiányokról jegyző könyvet fölvenni abba a kocsik fertőtlenítését igazoló sárga lap összes adatait bejegyezni, a sárga lapokra kocsiról eltávolítani és a jegyzőkönyvek az állomási közeg által aláírva a miniszteriumnak azonnal felterjeszteni — Ilyen kifogásolt kocsik újabb fertőtlenítés nélkül állat szállítására használni tilos.

11. Az elkülönítés és állatorvosi vizsgálat költségei a sertések tulajdonosát illetve birtokos terhelik.

12. A vizsgálat költségeit (csupán napidíj és utazási költség vizsgálati díj nem jár) a vasuti állomás pénztára az állami állatorvos által ért és aláirt költség jegyzék alapján a rakodó felek által feladott sertések számának arányában szedi be és a napi díj után járó bélyeg díjának megfelelő bélyeggel ellátott nyugtán fizetik ki az eljáró állami állatorvosnak.

13. Kőbányára érkező ily sertésszállítmányok, melyeket állami állatorvos vizsgálatra nélkül adatnak fel vasutra, vagy a melyben a kirakáshoz csak egy darabot és valamely serté-

sekre ragados betegségben szenvedőnek tájálanak, azonnal a származás helyre visszashállítandók, vagy pedig azonnali leölés céljából közvetlenül budapesti henteshez szállítandók.

Aradon 1895 évi december 11.

A városi tanács.

27330/1895.

Hirdetmény.

Közhírré tesszük, hogy a nmélt. m. kir. földmivelségi miniszterium a 97378/95. sz. a. kelt rendeletével — nehogy a ferencvárosi pályaudvaron eddig is tapasztalt tolodás nagyobb mérvet öltön s a tertéshus ára a termédek hátrányára további esésnek legyen kitéve, a következő intézkedéseket léptette életbe:

1. Járványmentes községekből származó sertéseknek Budapest—ferencvárosra való szabad szállítása egyelőre tilos, s csakis a sertésvészszel fertőzött vagy ilyen községgel határos, továbbá orbánczczal vagy száj- és körömfájással fertőzött és e miatt zár alatt álló községekből származó sertések szabad bevitele van megengedve, zár alatt nem lévő községekből a sertéseknek Budapest—ferencvárosra szállítása a külön engedélyek megadását a miniszterium magának tartotta fenn, a feleknek ily értelmű kérévényére mind annyiszor táviratilag fog intézkedni.

2. Sertésvész, sertésorbáncz és száj- és körömfájás miatt zár alatt álló községekből származó sertések marhalevelein a jelen rendeletre való hivatkozással a marhalevel első lapján felül világosan feltüntetendő, hogy az állatok származási helye mily ragados sertésbetegség miatt van zár alatt.

3. Az ily állatok szállítására használt vasuti kocsik sárga színű lapon „Fertőzés gyanujában álló állatok” felirattal látandó el.

4. Járványmentes községekből külön engedélyem nélkül érhető sertések származási helyükre küldetnek vissza.

5. A sertések kirakodás után közvetlenül valamely henteshez szállítandók és megérkezésük után legkésőbb 3 nap alatt leölendők.

Aradon, 1895. évi december hó 11.

A városi tanács.

24948/1895.

Hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. belügyminiszteriumnak 95.001/05. sz. leirata alapján értesítjük a város közönségét, hogy az osztrák értékű 20 kroszuzst váltópénz, ugy szinte a négykrajczáros rézváltópénz az állami pénztáraknál és hivataloknál már csak a folyó évi december 31-ig fogadtatik el és hogy december 31-ike után ezen pénz nemek sem fizetés gyanánt sem anyagértékük megtérítése mellett az állam pénztárban többé elnem fogadtatnak, sem el nem váltatnak.

Arad 1895. november 16.

A városi tanács